No. 29. 1832.

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig en Wetenschappelijk

Nieuws- Blad.

Vrijdag den 3 Februarij.

De BREDASCHE COURANT *verschijnt geregeld zes malen per week en is door het geheele Koningrijk, tegen f* 6 *het kwartaal*, franco *per post verkrijgbaar. Alle inzendingen van bijdragen (die van belangrijken inhoud zullen steeds met dankbaarheid ontvangen worden), geschriften* franco *aan de uitgevers* BROESE & COMP. *Alle* Advertentien, *by regel gesteld, worden geplaatst tegen* 20 *cents per regel.*

PUBLICATIE.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS van de stad BREDA, ontvangen hebbende een Besluit van Heeren Gedeputeerde Staten der provincie Noord-Brabant, van den 29sten January 1832, no. M. M. (Provinciaalblad no. 14) betrekkelijk het verdelgen van *Rupsenpoppen*.

Gelet op de des betreffende publicatie van welgemelde Hun Edel Groot Achtbare van 18 Maart 1817 (Provinciaalblad no. 43.)

Gelet op de besluiten van 6 en 12 Februarij 1824 (Provinciaalblad no. 23 en 26) alsmede op dat van den 19den December 1826 (Provinciaalblad no 183.)

Gelasten alle eigenaars en vruchtgebruikers van houtgewassen, binnen deze stad en derzelver jurisdictie gelegen, alsmede de administrateurs zonder uitzondering, hetzij dezelve houtgewassen aan korporatien, gestichten of particulieren toebehooren, om, uiterlijk vóór den 20sten dezer maand Februarij, alle de *Rupsenpoppen* uit het hout te verdelgen, dit te snijden, te stroopen of te snoeijen, en, dit geschied zijnde, die te verbranden of diep te begraven, zonder nogtans door die verbranding eenige schade te veroorzaken.

Wordende de ingezetenen en anderen vorengemeld wijders gewaarschuwd, dat, in het tijdsverloop *van den 21sten Februarij en vóór den 1sten Maart aanstaande*, eene of meer naauwkeurige opnemingen der houtgewassen en der beplantingen in de gemeente en langs de wegen zullen gedaan worden, en dat, indien daarbij mogt worden bevonden, dat de *Poppen* en *Rupsennesten* niet uitgesneid, gestroopt of verdelgd zijn, zulks dadelijk ten laste der gebrekigen zal worden verrigt, onverminderd de boete deswege bij de wet bepaald.

Breda, den DE ROY VAN
Zuidwijk, Burgemeester.
Eersten Januarij 1832. Ter Ordonnantie van denselven,
De Secretaris der Stad,
H. W. SCHAUIKES.

BINNENLANDSCH NIEUWS.

Haarlem, den 2den Februarij.

HET KENMERK VAN 'T LIBERALISMUS.

Men behoort wel te onderscheiden tusschen liberaliteit en liberalismus. De eerste is eene deugd, in vrije mildheid en onbekrompen toegevendheid bestaande; eene deugd aan onze eeuw voorwaar niet meer dan aan andere eigen; het tweede eene politieke factie, een stelsel, eene leer, wier beginsel, gelijk elders te regt werd aangemerkt, in het ongeloof gegrond is. Met deze heeft de liberaliteit niets gemeen. Het meest servile stelsel kan met liberaliteit worden verdedigd; en de meest gematigde half-liberaal kan zijne begrippen op eene hoogst illiberale wijze voorstaan: iets waarvan de voorbeelden juist niet ver te zoeken zijn. Maar laat ons zien wat het onderscheidende kenmerk van 't liberalismus is.

Volgens den liberaal, (want die zich zoo noemt, neemt een partij-naam aan; hij regnt zich niet om zekere deugd, dat belagchelijk zijn zou: wie spreekt van de middadigen als van zekere afzonderlijke soort van menschen, en rekent er zich zelf toe?) Volgens den liberaal zijn alle menschen oorspronkelijk gelijk. Hij beschouwt alle gezag als uit deze gelijkheid (*Gleichheit* zeggen de Duitschers) voortgekomen. Ziedaar het ware wezen der leer. Niet aan eenige meer monarchale of republikeinsche strekking, maar aan deze grondstelling onderkent men haar. In welken vorm ook, men zal bevinden dat zij altijd tot dit beweerde is terug te brengen. Rust dan hierin de grondslag van het stelsel, zoo is het van het hoogste gewigt na te gaan, wat van dit zoogenoemde beginsel te houden zij.

Over 't algemeen wordt de gedachte stelling, vooral bij een volk als het onze, veelal warsch van diepe filozofie, als bij conventie aangenomen. De Duitschers leiden haar uit het Athelsme of Pantheisme af, gelijk hier te lande ook door een Hoogleeraar van Luik gedaan is. Maar in zooverre men over de zaak naauwkeuriger nadenkt, grondt men zich doorgaans op drieërlei redenering, namelijk:

Op eene Godsdienstige. Voor God, zegt men, zijn alle menschen gelijk. Rijken en armen ontmoeten malkanderen; de Heere heeft ze alle gemaakt. — Zoo kon men evenzeer de Simonistische goederenverdeeling bewijzen. Hoe? zijn schuldigen en onschuldigen, vromen en godlooozen voor God gelijk? — Wij zijn alle gelijkelijk (*aeque*) Gods schepselen, allen gelijkelijk zondaars, verloren zondaars; voorzeker! maar volgt daaruit dat allen gelijk *aequales* zijn?

Men zoekt op denzelfden grond de gelijkheid van menschen en [illegible] bewijzen, want beide zijn gelijkelijk schepselen der Almagt. — Ook de Engelen zijn Zijne schepselen, maar men zal toch hunne gelijkheid met den mensch niet gaan beweren, zoals nog eenige eerbied voor Gods Openbaring is; noch, gelijk nog in Duitschland thans, voor alle redelijke schepselen, en dus ook voor 's hemels ongelijkheden, een regtsleer daarstellen!

2. *Op eene historische.* Alle menschen zijn oorspronkelijk volstrekt onafhankelijk, onverhoudene, en dus gelijke beer- weerlooze of hoofdbewoners, die zich door toeval, of ook door eene ingeslapen natuurdrift aangespoord, in eene zamenleving vereenigd hebben. — Deze stelling, het diepzinnige steunsel van alle ongelooviigen, wordt door de geheele natuur en de getrouwe historische overleveringen zoo klaar tegengesproken, dat zelfs haar in een land, nog zoo godsdienstig als Nederland, veilig niet verdedigd kan voorbijgaan.

3. *Op eene juridische.* Alle menschen hebben gelijke regten. Inderdaad? Ook alschoon zij zelf ongelijk zijn? Hebben vader en zoon, man en gade gelijke regten? Zijn de regten van overheid en onderdaan dezelfde? Neen, zegt de halfliberaal, niet alle, maar alleen de onmisbaarlijke regten zijn gelijk, en daartoe brengt hij dan wat hem goeddunkt. Het gezag van een groot man, door den geest zijns tijds [illegible] meent menschelijkheid die regten te verwerpen. Inderdaad hebben alle regten éénen oorsprong, gelijk het geheele menschelijke geslacht éénen oorsprong heeft, in zoo ver zijn alle regten oorspronkelijk. Doch voor het overige zijn de regten der menschen evenmin gelijk als hunne standen; en dit onderscheid van standen is onder de menschen zoowel als de Engelen, van God zelven. De stand bestemt het regt. Even valsch is deze stelling der Fransche Filozofie:

(1) *Les états sont égaux mais les hommes différent.*

Even valsch is zij als die andere:

(2) *Les hommes sont égaux mais les états différent.* Gelijk nimmer menschen op één en hetzelfde oogenblik, niet alle op eene en dezelfde plaats geboren worden, zoo zijn ook niet allen tot gelijken stand, rang, bezitting, eer, aanzien en rijkdom geboren, omdat de stand reeds bij de geboorte verschilt. Reeds bij de geboorte is het kind aan zijnen vader, aan de overheid, aan God onderworpen, maar onderwerpt er zich zelven niet willekeurig aan. En met deze erkentenis vervalt alle gelijkheid, want deze is eene abstractie, welke niet dan in de verbeelding bestaat.

— In de Weener hof-courant leest men het volgende:

De zoo zeer gevreesde cholera is nu met Gods gunst hier geheel uit deze hof- en residentieplaats geweken, en ook ten platten lande schijnt deze plaag op de enkele plaatsen, waar zij zich nog hier en daar vertoont, veel van hare kracht verloren te hebben, maar de vatbaarheid daarvoor heeft nog niet opgehouden. De dagelijksche ondervinding doet zien, dat zij van tijd tot tijd enkele menschen overvalt, die zich in spijs of drank of in eene ongeregelde levenswijze te buiten gaan. Matigheid in levensgenot en het mijden van verkoeling waren en zijn nog de beste voorzorgen tegen deze [illegible] weldigende ziekte. Men kan dus niet genoeg daarvoor waarschuwen, vooral in den tegenwoordigen tijd, waarin de feesten, die met [illegible] vaste gepaard worden, zoo lijt tot ongeregeldheden verleiden, en de gewone levenswijze doen afwijken, waarvan de gevolgen altijd nadeelig zijn, maar nu bijzonder ook eene gevaarlijke ziekte onmiddellijk op zich kunnen laden.

'SGRAVENHAGE, den 1sten Februarij.

Heden heeft Z. Exc. de Minister van Buitenlandsche Zaken, de aangekondigde staatkundige mededeeling, van de [illegible]

---

(1) De staten zijn alle gelijk, maar de menschen verschillen.

(2) De menschen zijn alle gelijk, maar de staten verschillen.

Staten-Generaal, en wel de Tweede Kamer in comité generaal, gegeven. Dezelve moet hebben bestaan: 1°. in de bekende memorie en nota der Londensche Conferentie, tot wederlegging der, dezerzijds, gemaakte aanmerkingen en bedenkingen tegen het verdrag der 24 artikelen, en 2°. in het jongste antwoord van zijne onze Regering daarop gegeven, en door den heer *Dedel*, naar Londen overgebragt. Dit stuk moet, even als vroeger, door de bekwame hand zijn vervaardigd van hem, wien het beleid der buitenlandsche zaken des rijks is opgedragen; dit is tevens gezegd, dat dit antwoord is opgesteld met die bescheidenheid en gematigdheid, maar tevens met die kracht, dien aandrang, welke de regten, belangen en eer van het vaderland vorderen, welke de handhaving van deszelfs onafhankelijk bestaan en vrijheid gebieden. Naar de geruchten, inmiddels, moet onze Regering bij dit stuk de door de Conferentie aangevoerde beweeggronden en verdediging der 24 artikelen met klem van redenen wederleggen en beantwoorden; moet zij, daarbij alsnog op verandering van eenige artikelen, vooral wat dat der vrije vaart op onze binnenwateren betreft, aandringen; en moet bij eindelijk verklaren hierop een nader antwoord in tewachten.

— Het vertrek der beide Prinsen naar het leger, schijnt morgen of overmorgen te zullen plaats hebben. Heden avond is er, ter gelegenheid van den verjaardag van de gemalin van Prins *Frederik*, bal ten hove.

— Men vernoemt dat Z. Exc. de minister van financien, bij eene resolutie van den 14 januarij, den heeren gouverneurs eenige voorbereidende verordeningen heeft voorgeschreven, tot het mogelijk doen plaats hebben der verpligte heffing, en voornamelijk van de artikelen 44, 45 en 46 der wet daaromtrent, tot verdeeling der provincien in districten; tot benoeming van twee personen uit elke gemeente van de districten, waaruit men de commissarissen, tot beoordeeling der gedane aangifte zou kunnen benoemen; waarvan de opgave voor den 12den dezer maand werdt te gemoet gezien.

— Men ziet niet in deze, maar in de volgende week eene openbare zitting der tweede kamer van de staten-generaal te gemoet; zullende alsdan de werkzaamheden worden hervat.

De, in de bijeenkomst van maandag ingekomene, koninklijke boodschap, van den 28sten, is vergezeld van een ontwerp van wet, dat deszelfs oorsprong verschuldigd is aan de verzoeken van fabriekanten van loodwit en anderen, ter bekoming van vrijdom van den accijns op den azijn, in hunne fabrijken benoodigd. Het ontwerp, strekkende om de fabrijkanten daarin te gemoet te komen, zal hen alzoo tevens in staat stellen, om de mededinging met de buitenlanders te kunnen volhouden, gelijk zulks bij artikel 31 der wet wegens den accijns op het zout van den 21sten augustus 1822 (staatsblad No. 35) geschied is, ten voordeele van zoodanige fabrijken, welke dit voorwerp volstrekt noodig hebben. In het ontwerp gevolg gegeven aan de verzoeken der fabriekanten, welke zulks bekomen, en op daartoe te doene verzoeken, te verleenen vrijdom van den accijns op de azijnen, benoodigd ter volteeijing of bereiding der in dezelve vervaardigd wordende voorwerpen. Deze vrijdom zal worden genoten bij wijze van afschrijving op de rekening van den azijnmaker, van wien de fabrijkant de azijnen zal inslaan. Het zou den koning worden voorbehouden, te dezer zake zoodanige voorzieningen vast te stellen, als ter voorkoming van misbruiken noodig zullen worden geoordeeld.

BELGIE

BRUSSEL, den 1sten Februarij.

Heden was, in de zitting van de kamer der afgevaardigden, aan de orde het voorstel der heeren *Brabant* en *Dubus* over de goederen der kerken-fabrijken en gestichten van liefdadigheid. De kamer verklaarde, hetzelve in overweging te nemen. De dag der deliberatie er over is echter nog niet bepaald, maar daar is besloten die te bepalen, nadat de onderscheiden aan de orde zijnde ontwerpen afgehandeld zullen wezen.

De president deed daarna het volgende reeds op het bureau nedergelegde voorstel voorlezen.

» De ondergetekenden hebben de eer, u voor te stellen:

» [illegible] te rekenen van 1°. January 1832, voor den tijd, dat de regering van koning *Leopold* zal duren, bepaald op eene jaarlijksche somma van *twaalf maal honderd duizend guldens*.

Art. 2. De koninklijke woningen, zullen, behoorlijk gemeubileerd en onderhouden, ter beschikking van Z. M. gesteld worden.

» *Brussel, den 29sten January 1832.*

(hebben getekend) de heeren *Dumortier, Doiseaye, Delafaille, E. Desmet*, baron *Osy, Cols.*

De kamer besluit met algemeene stemmen, dat dit voorstel in overweging zal worden genomen, en bepaald de deliberatien er over op morgen, donderdag.

De zitting duurt kwartier voor twee ure gesloten.

— Onze nieuwspapieren wijden heden onderscheiden hunner ontraggelijke kolommen aan het verhaal der begrafenis van den generaal *Belliard*, welke gisteren, onder eenen vervaarlijken toevloed van volk heeft plaats gehad. De heer *de Meulenaere* heeft de lijkrede gehouden. Reeds is het gelitographeerde portret der [illegible] alhier [illegible].

— Het stoffelijk overblijfsel van den heer *Cockerill*, de vader, welks overlijden, eenige dagen geleden, in de nieuwspapieren vermeld is, is van Aken naar Spa overgebragt, en ter aarde besteld op zijn eigendom *du Marteau*, naast het lijk van zijne echtgenoote, die hij omtrent vijftien jaren geleden, verloren heeft.

— Van Gent wordt, in dagteekening van den 30sten januarij, gemeld, dat op dien dag en op den vorigen, alle militaire posten verdubbeld waren.

— Wij lezen, in *le Courrier de la Meuse*, de navolgende bijzonderheden:

» Niet alleen volhardt de gewezen desservant van St. Margaretha in zijnen wederstand tegen de bevelen van zijnen bisschop, maar hij heeft onlangs, den bloedigsten hoon bij den schandelijksten wederstand voegende, *de herderlijke instructie van den bisschop over de scheuring* openlijk op den predikstoel verscheurd, na eene redevoering te hebben gehouden, waarin hij al zijne kerkelijke opperhoofden met de grootste minachting heeft durven behandelen. Men moet zich echter in de verstandelijke vermogens van dien priester, met name *Five*, niet vergissen; alleen zijne dwaasheid heeft hem tot dergelijke daden kunnen aanzetten."

— De obligatien uit de leening van 10 millioen zijn, gisteren, ter beurze van Antwerpen, op 88 genoteerd geweest; die uit de 12 millioenen stonden op 88¼. Die uit de 24 millioenen bij *Rothschild* stonden op 73½, doch waren, ter beurze van Parijs van den 30sten, niet meer waard dan 72¾.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 30sten Januarij.

In een stelsthema hangt alles aan elkander: de Kamer der Pairs het voorstel van den heer *Salverte*, strekkende, om de aan de Kamers voorgedragen concept-wetten, allen, zonder eenige tusschenpozing, van de eene zitting tot de andere over te brengen, verwerpende, heeft daardoor de noodzakelijkheid willen vermijden, om het voorstel, betrekkelijk de afschaffing van den jaarlijkschen rouwdag, op den 21sten januarij, in deliberatie te brengen. Zij hoopt, dat men zich te dien opzigte vergenoegen zal met die wet in onbruik te laten vervallen, zonder haar formelijk in te trekken; waarlijk een vreemd ontwerp! Het is onmogelijk den uitslag van deze zonderlinge handelwijze te voorzien.

Het is tevens opmerkelijk, dat alle de besluiten van de Kamer der afgevaardigden bij de Kamer der Pairs ongunstig ontvangen worden. Deze staat van vijandschap is gevaarlijk en moet welras [illegible] voor de toestand der regering gevaar geven. Luistergenoegde verklaring, zou het gouvernement gaarne eenen minister van zijne hand geven; zij wil een' maar aan het hoofd der regering stellen, welks bekwaamheid en persoonlijke hoedanigheden, eenen wezenlijken invloed zouden doen hebben, deze man is de heer *Decazes*. Een dergelijk overleg zou de noodlottige tweedragt, welke tusschen de beide Kamers schijnt te kiemen, kunnen beletten.

Men wil, dat de naam van den heer *Decazes* alleen eene revolutie wezen zou, en is geenszins spaarzaam in verwijtingen, ja zelfs in gevaarlijke beschuldigingen tegen hem. De zaak van Grenoble speelt eene groote rol in die aanvallen. Daar wordt niet genoeg nagedacht, dat hij, destijds slechts minister van policie zijnde, niet dan een geheel secondaire rol heeft kunnen spelen.

— Het is zeker, dat men zich, in de bureaux van het departement van oorlog onophoudelijk bezig houdt, met de onderscheidene korpsen infanterie en kavallerie des legers van chefs en hoofdofficieren te voorzien, welke in staat zijn, eenen veldtogt te maken. Sedert eenigen tijd zijn er vijftien a zestien kolonels op retraite gesteld of verplaatst, op welker ijver en vurigen arbeid meer te rekenen was dan op hunne tegenwoordige krachten, die door eervolle ongemakken verzwakt zijn, om hun volk tegen den vijand aan te voeren. Deze voorzorg zou wel niet geheel nutteloos kunnen wezen tegen de eerste dagen der volgende lente, als wanneer, indien men sommige lieden gelooven wil, de algemeene ontwapening eerst na eenen oorlog komen zou.

— Onder de restauratie beliep het getal der processen tegen de drukpers gewoonlijk 30 a 35 in een jaar, sedert de revolutie zijn er 395 in één jaar gevoerd.

— De *Moniteur* zegt, onder de bijzonderheden, welke hij wegens het in de opera-zaal gegeven bal mededeelt, dat er meer dan 3000 lieden op hetzelve gekomen zijn. De ontvangst (geheel ten voordeele der armen) heeft, volgens *le Temps*, 130,000 francs bedragen.

— Van Brest wordt, onder dagteekening van den 25sten January

gemeld: » Een buitengewoon hevige brand, zoo als wij ons niet kunnen herinneren, er ooit een alhier beleerd te hebben, is gisteren in onze haven uitgebroken. Des avonds ten half negen ure werd de alarm-trom geroerd en de menigte begaf zich naar de kaai, waar men de vlammen zich zeer verheffen naar den kant van het tuighuis, waarin al de matrozen voor de marine lagen. De brand had, toen hij ontdekt werd, reeds aanmerkelijke vorderingen gemaakt, waardoor veroorzaakt is geworden, dat, toen er maatregelen genomen werden, om denzelven te blusschen, de brandspuiten, welke echter in groote menigte aangebragt en gebruikt werden, bijna nutteloos waren. Gedurende omtrent drie uren, stegen de vlammen naar den kant van het tuighuis tot eene aanzienlijke hoogte en wierpen vonken op, welke voor de pakhuizen en de schepen, die nabij de plaats van den brand gelegen waren, geweldige deden vreezen. Men was vooral bedacht voor het admiraal-schip en voor de *Duquesne*, welke zeer nabij die plaats lagen; maar de brandspuiten, die onophoudelijk op de bedeksels dier schepen speelden, en andere voorzorgen, hebben er meer en grooter ongelukken verhoed. Eerst des nachts ten half twaalf ure was men brand meester. als wanneer het tuighuis en de daar achter liggende smederij, geheel afgebrand waren, men had zorg gedragen, om, links en regts, alle de belendende gebouwen aftebreken of omverre te halen, ten einde de vlam te beletten, het spijker-magazijn en de werkplaats, die naast het arsenaal stonden, te beschadigen, welke gebouwen dan ook weinig nadeel geleden hebben. Gelukkig was er weinig wind, anders was de schade grooter geweest. Er hebben verscheiden ongelukken plaats gehad, waarvan de bijzonderheden nog niet bekend zijn. Een kapitein der artillerie, met name *Colasse*, is aan boord van *de Duquesne* van den rook gestikt.

— Een van Genève gekomen reiziger, verzekert, dat er, bij zijn vertrek, veel gesproken werd van een nieuw oproer, dat in eene nabij Chamberij gelegen stad zoo zijn uitgebarsten.

— Van Genua wordt, onder dagteekening van den 20sten januarij, gemeld, dat Toligno, eene stad in Romagna, ten gevolge van 32 aardbevingen, verwoest was; bij den 33sten schok werd de wankelende stad, om zoo te zeggen tot stof vergaisd.

— *Le Quotidienne* van den 30sten meldt, ingevolge tijdingen van Bologna, dat de pauselijke troepen in de legatien zouden gerekt zijn en dat twaalf duizend Oostenrijkers van Mantua vertrokken waren, om de pauselijke staten te gaan bezetten. Het *Journal de Commerce* daarentegen deelt brieven van Bologna van den 20sten mede, in welke, het is waar, gemeld wordt, dat de plakkaten, waarop de antwoorden der onderscheiden ambassadeurs te lezen waren, afgescheurd en in stukken gereten zijn; maar dat de pauselijke regerings-magten het beheer der zaken behouden hebben en de agenten der onderscheiden administratien ontzien zijn geworden, zoo dat het onmogelijk is daarde te houden, dat het volk in opstand is. Nog heden is er eene nieuwe kolom van 600 vrijwilligers met eenige kavallarie naar de grenzen vertrokken. *De boschrijkers hebben zich nog niet vertoond.*

— De geheimzinnige prikkers of stekers, die, in 1824, geheel Parijs of liever de parijsche vrouwen en meisjes zulk eenen schrik aanjoegen, zijn thans door kleederen-verbranders vervangen geworden. Sedert eenigen tijd zijn er verscheiden vrouwen bij de politie aangegeven, welker shawls en robes verbrand geworden zijn, zonder dat zij zulks op hetzelfde oogenblik bespeurden, zekerlijk door middel van zeker bijtend vocht, hetwelk een zwavel-zuur of *acidum nitri* schijnt te zijn.

— Tijdingen uit Syrre melden, dat het egyptisch leger, eene poging tegen Saint-Jean-d'Acre hebbende willen doen, met groot verlies terug geslagen is. Het is daarenboven thans baarblijkelijk, dat *Abdallah*-pasha ver af is van eendrachtig met den onder-koning van Egipte te wezen, gelijk in het eerst gezegd was.

— De koers der fondsen was bij het begin der beurs van heden (30) aanmerkelijk lager dan zaterdag. De 5 pCt. werden op 96, 45 en de 3 pCt. op 66, 65 aangeboden, de markt bleef, met eenige variatie, dalende. De 5 pCt. zijn op 96, en de 3 pCt. 65, 65 gesloten. In de vreemde fondsen is weinig gedaan. De Napelsche renten zijn op 77 en de Spaansche perpetuelen op 52¾ a ⅞ genoteerd gebleven. Nieuws was er aan de beurs volstrekt niet.

ENGELAND.

LONDEN, den 28sten Januarij.

The Courier zegt, dat, hoezeer er, sedert eenigen tijd, geene conferentien in Downing-street gehouden zijn, er *onder-conferentien* op Chandos-House hebben plaats gehad, bij welke de gevolmagtigden der hoven tegenwoordig zijn geweest. Lord *Palmerston* heeft dezelve echter niet bijgewoond.

Hetzelfde dagblad verzekert, dat er onlangs eene groote menigte geld naar België gezonden is.

In de zitting van het Hoogerhuis van gisteren avond is niets van eenig belang voorgevallen. In die van het Lagerhuis is de gewigtige vraagstuk der aldaar aanhangige bill (waarschijnlijk die betreffende de vervallen burgten, namelijk die, welke de indeeling der graafschappen betreft, met eene meerderheid van 126 stemmen aangenomen.

De heer *Courtenay* zal, aanstaanden Donderdag, eene motie bekrachtigende de zaken van Portugal doen.

— Op den 27sten Januarij zijn vier der beklaagden van de onlusten te Bristol, binnen die stad geëxecuteerd.

— De 3 pCt. geconsolideerden zijn op 82⅞ gebleven.

SPANJE.

MADRID, den 19den Januarij.

Het, sedert eenigen tijd, verspreide gerucht van het ontwerp van ons gouvernement, om zich van Portugal meester te maken, door de gelegenheid van den toestand, waarin zich dat klein koningrijk bevindt, aan te grijpen, wint dagelijks meer en meer veld en het schijnt zelfs, dat de *wettengevende diplomatie* het denkbeeld daartoe in de harssenen van onzen koning levendig gemaakt heeft, ten einde hem te noopen, om de partij der *restauratie*, welke het Heilig Verbond thans weer heeft, krachtig te omhelzen.

De engelsche aristocratie, van haren kant, schijnt tot dat ontwerp toegetreden te zijn, op voorwaarde nogtans, dat de handelsvoordeelen, welke Engeland thans in Portugal genoot, behouden zullen blijven en dat lord *Aberdeen* en de zijnen zich verbinden zullen, om het geheele schier-eiland onder het bestuur van het stamhuis der Bourbons te vereenigen, tot schadeloosstelling der verliezen, welke Spanje in de Nieuwe Wereld geleden heeft en ook tot schadeloos-stelling voor den verderfelijken oorlog, die het tegen *Napoleon* gevoerd heeft, zonder bij verdeeling te Weenen, in 1814, iets daarvoor genoten te hebben.

Spanje zou, om in dat ontwerp te slagen, beginnen met een militair kordon over de grenzen te trekken, zoodra dom *Miguel* in gevaar mogt komen en zou zich, zoo veel mogelijk, van alle vestingen en vaste plaatsen meester maken, alsdan gebruik makende van de verdeeldheid tusschen de aanhangers van dom *Pedro* en dom *Miguel*. *Ferdinand VII* zou zich alsdan tot koning van het spaansch Schier-eiland doen erkennen ten achterdeele van het Huis van Bragance, een doel, hetwelk alle katholieke koningen sedert lange jaren hebben zoeken te bereiken.

Frankrijk kan een dergelijk ontwerp niet onverschillig aanzien en zulks des te minder, om dat Engeland, tot vergelding van zijne beschenking, den koning van Spanje misschien eenigen afstand in Zuid-Amerika zal vorderen van eene of andere der kleine nieuwe republieken, welke Engeland zich alsdan wel belasten zal, om tot rede te brengen. Het zal er gevolgelijk genoegzame zaak van maken, om die republiekjes onder voorwendsel, dat hare wettige koning haar wettiglijk afgestaan heeft, met geweld van hare onafhankelijkheid te berooven.

Ons gouvernement heeft last gegeven, dat alle regimenten spoedig compleet gemaakt, en, vóór den 1sten april, gekleed en behoorlijk gewapend en uitgerust zouden worden. Daar zal veel te doen wezen, want het aantal der op de staten opgegeven regimenten van linie bestaat slechts in naam, en het meerendeel der zoodanigen, welke inderdaad aanwezig zijn, bevinden zich in zulk eenen staat van verval, dat dezelve als van den beginne af zullen moeten georganiseerd worden; willen deze te velde trekken. De fondsen, om de uitgaven daartoe te dekken, ontbreken echter niet, want Rusland zal daarin wel voorzien.

De zaken van Portugal houden ons steeds bezig. De fransche eerste minister *Périer* spreekt ons te dien opzigte op eenen hoogen en beslissenden toon en heeft ons vormelijk verzekerd, dat Frankrijk geene bemoeijing hoegenaamd van Spanje zal dulden, om dom *Miguel* tegen zijnen broeder dom *Pedro* bij te staan, en zulks onder geen voorwendsel en op volstrekt geene wijze, noch middelijk noch onmiddelijk.

OORSPRONG VAN HET WOORD BUDGET.

Dit woord, hetwelk wij ook hier te lande, in de laatste jaren zoo menigmaal hebben hooren herhalen, is eigenlijk van fransehen oorsprong, en stamt af van het woord *poche* (zak) Moeijelijk zoude men in het *budget* van heden de *poche* van voorheen herkennen. De Engelschen zijn van deze woordverwringing oorzaak. Het woord *poche*, had tot verkleinwoord *pochette*, en wegens den gemakkelijken overgang van de *p* tot de *b*, en van de *ch* tot de *g*, is *pochette* onmerkbaar veranderd in *bogette*, *bougette*, oude woorden, waarvan het laatste nog bij de Fransche Akademie behouden is, met het daarbij behoorend *bouge*. Dit laatste woord heeft nog de oorspronkelijke beteekenis, d. a. in deze spreekwijze: *bien remplir ses bouges*, dat is: *wel zijne zakken te vullen*, of

eene *zyaan, wijst te zeggen*. Ook verstaat men, onder dat woord *bonge*, een kastje tot berging van onderscheidene toevoegsels in een huis, even als de gal in een kleed dient. *Budge* (*bouge, valise*) is het wortelwoord van al de overige hierboven gemelde woorden. Na dit overzigt zal men dan gemeend van *boegte* in *budget*, gemakkelijker vinden, vooral bij de Engelschen, die aan de *u* den klank der *o* geven. Het zij hierbij opgemerkt worden, dat de bewoners van Languedoc in hunne *patois: lou budget* bezigen, ter aanduiding van een leeren zak, welk tot kast of bergplaats dient.

Tegenwoordig geeft men van het woord *budget* deze *definitie:* het is een dubbel register, waarop de baten en lasten der natiën aangeteekend staan; een thermometer van den algemeenen voorspoed of de algemeene ellende.

LETTERKUNDIG BERIGT.

Vruchten der Kastelding en des Gevoels. Te Rotterdam, bij A. P. H. SMIT, 1831. 324 bladz., in 8°., met gegraveerden titel en vignet. De prijs is . . . . *f* 3,80.

Onder dezen, van hoogstwaarschijnlijk niet geheel vrij te pleiten titel, worden hier den lezer zeven verhalen aangeboden. De uitgever berigt, dat zij naam noch lof bekende schrijvers gevuld zijn; doch, in dat geval verwondert het ons, dat de namen dier schrijvers niet daarbij vermeld zijn. Zulks ware voor een publiek, dat veelal naam en titel, meer zelfs dan de zaak zelve, aanprijzing gewoon is. Wij voor ons zouden, zonder de bovenmatige verklaring van den verdienstelijken uitgever, dat zij slechts dusverhalen, in dezen bundel vervat, wel om de goede moralen, die zij bevatten, te danken zijn. In geene derzelven vonden wij althans die treffende schilderingen, die verrassende tooneelen, die klimmende belangrijkheid, welke de meesterstukken van een Scott, Cooper, Irving, van de Velden, Talvj enz. en anderen kenmerken.

Ofschoon wij deze verhalen dan, in hunne soort, niet den eersten rang zouden toewijzen, kunnen wij ze echter onze aanprijzing niet onthouden. In derzelver keuze heeft vooral zedelijkheid hare stem uitgebragt; en dit reeds is eene gelukkige reden in het belang der overplanting van deze vreemde vruchten op Nederlandschen grond. De verhalen zijn de volgende: *Het Vaderhuis van het Zwitsersche Gebergte; de Virtuoos, of Dwaling en Bekering; Helena Mistaranza, of de slagtoffers aan wraakheid en bijgeloof; de Indische over het kanaal; de blinde van Solothurn; Augusta Julia, of de gedwongene echtverbintenis*, en *Liefde en wraak, of de Venetiaansche Bruid*. Dit laatste verhaal hebben wij, hoe zeer onlangs elders (zoo mij meenen in lust gelezen. Het ware te wenschen, dat de uitgevers van vertalingen een middel vonden, dit gebrek te ontduiken. Slechts zeer weinige uitheemsche voortbrengselen hebben ook eene waarde, dat *twee* gelijktijdig verschijnende vertalingen, het zelfde publiek welkom kunnen zijn.

BEURSBERIGT VAN AMSTERDAM.

1 Februarij 1832.

	gebl.
Werk. schuld, 2½ pct.	39¾ à 40 — 39⅞
Uitgestelde schuld.	⅞ à 1 — 1
Kanscbrieven.	*f* 15¼ à 13¾ — —
Amortisatie Syndicat 4½ pct.	67¼ à 68½ — 67½
idem 3½ pct.	53⅝ à 54 — 53⅞
Oostenrijksche à 5 pct.	89½ à 89⅝ — 89½
Schouwburglotten à 6 pct.	96½ à 97½ — 97
Handel Maats. 2½ pct.	75¾ à 76¼ — —
Oblig. à 5 pct.	91½ à 92¼ — 92¼

AANBESTEDING.

Voor het Rijk.

AMORTISATIE SYNDICAAT.

ADMINISTRATIE van DOMEINEN, WEGEN, VAARTEN, enz.

in het Eerste Rayon.

PROVINCIE NOORD-BRABAND.

Arrondissement Bergen-op-Zoom.

Op Woensdag den 15den Februarij 1832, des voormiddags ten 10 uren, zullen ten overstaan van den Heer Burgemeester der gemeente *Made* en *Drimmelen*, in het openbaar aan de meest- en geëligendenden, op *Dinsdag den 21sten Februarij 1832*, des voormiddags ten 10 uren, in de herberg van de Weduwe A. VAN NORT-MEIJER, in het Schippersbuis, te *Drimmelen*, voor den termijn van negen achtereenvolgende jaren, dus tot en met den Vichtijd van dezen jare, verpagten:

1e Partij. De BOVEN-STEKEN onder den naam van *Put* en *Vogelaar, Linoprak* en *Zuidenklip*.

Noordenklip, Loegpauw en *Jappegantje*.

2e Partij. *Kleine Klippe* en *Ganzen-Weide*.

3e Partij. De *Kooy van de Bloemplaat*, den *Brak*, den *Noorden Bankje* en *Kruisingen*.

4e Partij. De BENEDEN-STEKEN onder den naam van *de Beneden-Stek, het Steekje* en *den Hoek*.

5e Partij. De BOVEN- en BENEDEN-STEKEN onder den naam van *Bovenaboe, Lukweltegaatje, den Hit* en *Zuiden Banken*.

Wordende bij deze laatste partij uitdrukkelijk begrepen de PALSCHEBLEN, in het *Staatsgat* onder *Hardenberg*, zoodanig als dezelve tot heden door den Heer Agent te *'s Bosch* is verpacht, te weten:

1°. Het Prik- en Steekwater van Rijkilen, genaamd *Klein jonge Jans Killen*; 2°. genaamd *Kruis- en Dranckillen* of *Bosch*; 3°. de *Bruine* en *Nieuwe Killen* of *Sloenger*, 4°. de Opgeruimde van het Veld, genaamd *Keizersteek*.

De Kondities van Verpachting kunnen van heden af, dagelijks (excepT des Zondags) ten Kantore van opgenoemden Agent gelezen worden, bij wien ook nadere Informatien te bekomen zijn.

Bergen-op-Zoom, den 21sten Januarij 1832.

De Agent voornoemd,
G. BOENEVELDT.

DE HOOFD-ADMINISTRATIE

van het Gemeen Lands Pramondere No. 2, zal, onder nadere approbatie, op den 14den Februarij 1832, des voormiddags ten Elf uren, ten huize van den Kapitein Kwartiermeester van het regiment, aan de minst inschrijvende aanbesteder, de Leverantie van 125 REMONTE PAARDEN, en waartoe de Inschrijvings-billetten aldaar zullen kunnen worden in de Bus gestoken.

Zullende de betaling *geheel in klinkende specie* plaats hebben, op vertoon der Recepissen van aflevering, bij mandaten, door de Intendanten, in de groote militaire Kommando's, ten laste der Administrateurs van 's Rijks schatkist, af te geven; terwijl de verdere Condities dezelfde zijn, als voor de, op den 25sten October jl. plaats gehad hebbende Aanbesteding, en ter lezing liggen: te *Utrecht* bij den plaatselijken Kommandant en in den *Witten Engel*; te *Gorinchem* in *Bellevue* en in het *Gorinchemsche Wapen*; te *Groningen* bij den plaatselijken Kommandant en in het Posthuis bij *van der Meer*; te *Arnhem* in de *Stads Herberg*; en bij den Kapitein Kwartiermeester van gemeld Regiment.

De kommanderende Officier,
D. E. TENNEKER.

Deventer, 24 Januarij 1832.

Luitenant-Kolonel
De Kapitein Kwartiermeester,
BLOOY.

Een Man van 27 tegen primo Maart, er eerder, drie à vier jaar als GEREED KAMERS, MEIDE- of ZAAMENWERKENDE DIENST. adres onder Letter H. Bij den Uitgever dezes.

*** Er wordt te huur of te koop gegeven een HUIS, voorzien met BOVENKAMERS en daarbij gelegen TUIN, om met Mei of dadelijk te kunnen aanvaarden; staande en gelegen in het aangenaamste van *Haaftenaanval* (Arrondissement *Nijmegen*) aan de Maas, alsmede bewoond geweest zijnde door wijlen den Heer Burgemeester en Notaris *Herchenrath*. — Te bevragen met vrankeerde brieven bij den Heer S. VAN HEMMEN te *Maasbommel*.

SCHOUWBURG TE BREDA.

Op Vrijdag den 3den Februarij, eene *buitengewone* representatie, *abonnements* en ter *benefice* van den *Directeur*, welke behaagd heeft te geven DE JAGERS, *een tafereel der zeden van het land*, groot en blom toneelstuk. Tooneelspel in vijf bedrijven, naar het Hoogduitsch van den grooten *Iffland*; gevolgt met het DIVERTISSEMENT, op dit uitmuntend Tooneelspel toepasselijk.

*** Bij den Boekhandelaar JOH. P. VYKENS te *Amsterdam*, in alle Leesbibliotheken en bij alle Boekhandelaren in het rijk verkrijgbaar gesteld:

DE PARTIJDIGHEID

van de *Nieuwe Amsterdamsche Courant en Algemeen Handelsblad* aan het licht gebragt, of artikelen, waarvan de plaatsing door de redactie is geweigerd. Uitgegeven ten voordeele van den Amsterdamsche Algemeene Armen. Onmisbaar voor allen, die het gemeld blad lezen en gaarne zoo Cents willen offeren ten behoeve dezer menschenvriendelijke inrigting.

Bovengemelde debuteert met veel succes: TWEE BRIEVEN over de wijdlugtige beschouwing der vraag: Welke moeten, uit het dubbel oogpunt van welvaart en onafhankelijkheid voor Noord-Nederland de gelukkige gevolgen zijn van deszelfs afscheiding van België. Prijs 50 Cents.

Te Breda, bij BROESE & Comp., Boekdrukkers en Boekverkoopers.